

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

№ 04-03/6-267

«08» Квітень 2015 р.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ
(01033, м Київ, вул. Жилянська, 14)

Суб'єкти права на конституційне подання
49 народних депутатів України

Уповноважені за дорученням:

**Уповноважені представники суб'єкта
конституційного подання за дорученням:
народні депутати України:**

ДОЛЖЕНКОВ Олександр Валерійович
01008, Україна, м. Київ, вул. Грушевського, 5
Ел. пошта: Dolzhenkov.Oleksandr@rada.gov.ua
Тел.: (093) 594 16 86

КОРОЛЕВСЬКА Наталія Юріївна
01008, Україна, м. Київ, вул. Грушевського, 5
Ел. пошта: Korolevska.Nataliia@rada.gov.ua
Тел. : (050) 804-53-39

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПОДАННЯ

**щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих
положень Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих
актів України щодо пенсійного забезпечення"**

Відповідно до статей 147 і 150 Конституції України, пункту першого статті 13, статей 39, 40 Закону України від 16 жовтня 1996 року № 422/96-ВР "Про Конституційний Суд України" звертаємося до Конституційного Суду

України із клопотанням про визнання неконституційними окремих положень Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення" № 213-VIII від 02 березня 2015 року (Голос України, 2015, 03, 12.03.2015 N 44) (далі – Закон № 213), а саме: пункту 1 розділу I, підпунктів 1-5 пункту 2 розділу I, пунктів 3 - 17 розділу I, пункту 2 розділу III «Прикінцеві положення» Закону № 213.

Прийнятим Верховною Радою України 02 березня 2015 року Законом № 213 внесено зміни до низки законів, що регулюють питання соціального захисту громадян, якими ліквідовано, звужено та обмежено існуючі права та свободи громадян.

На виконання вимог пункту 4 частини другої статті 39 Закону України "Про Конституційний Суд України" наводимо правове обґрунтування невідповідності окремих положень Закону № 213 статтям 8, 21, 22, 24, 46, 58 Конституції України (неконституційності).

ПРАВОВЕ ОБҐРУНТУВАННЯ

Щодо невідповідності статтям 21, 22, 24, 58, 126 Конституції України.

Стаття 22 Основного Закону України зазначає: права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними; конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані; при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Аналізуючи категорію "звуження змісту прав і свобод" Конституційний Суд України в мотивувальній частині свого Рішення від 11 жовтня 2005 року № 8-рп/2005 (справа про рівень пенсії і щомісячного довічного грошового утримання) констатував: "Зміст прав і свобод людини - це умови і засоби, які визначають матеріальні та духовні можливості людини, необхідні для задоволення потреб її існування і розвитку. Обсяг прав людини - це кількісні показники відповідних можливостей, які характеризують його множинність, величину, інтенсивність і ступінь прояву та виражені у певних одиницях виміру.

Звуження змісту прав і свобод означає зменшення ознак, змістовних характеристик можливостей людини, які відображаються відповідними правами та свободами, тобто якісних характеристик права. Звуження обсягу прав і свобод - це зменшення кола суб'єктів, розміру території, часу, розміру або кількості благ чи будь-яких інших кількісно вимірюваних показників використання прав і свобод, тобто їх кількісної характеристики" (абзаци п'ятий, шостий пункту 4).

Крім того, Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005 (справа про постійне користування земельними ділянками) роз'яснив своє розуміння словосполучення "звуження змісту та обсягу прав і свобод людини і громадянина", що міститься в частині третій

статті 22 Конституції України. Так, Конституційний Суд України вважає, що "конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані (частина друга), при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод (частина третя). Скасування конституційних прав і свобод - це їх офіційна (юридична або фактична) ліквідація. Звуження змісту та обсягу прав і свобод є їх обмеженням. У традиційному розумінні діяльності визначальними поняття змісту прав людини є умови і засоби, які становлять можливості людини, необхідні для задоволення потреб її існування та розвитку. Обсяг прав людини - це їх сутнісна властивість, виражена кількісними показниками можливостей людини, які відображені відповідними правами, що не є однорідними і загальними". При цьому Конституційний Суд України зазначив, що "загальновизнаним є правило, згідно з яким сутність змісту основного права в жодному разі не може бути порушена".

Отже, визнання Законом правових актів такими, що втратили чинність, зупинення їх дії, внесення до них змін і доповнень стосовно закріплених в них прав і свобод людини і громадянина Конституційний Суд України вважає скасуванням або обмеженням цих прав і свобод.

Верховна Рада України, приймаючи Закон № 213 фактично допустила звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод шляхом скасування або обмеження наданих державою соціальних прав, гарантій, пільг, компенсацій, які були встановлені законами України. Зазначене дає підстави вважати, що цим порушено приписи частин другої та третьої статті 22 Конституції України та частини 1 статті 58, статті 21 та 24 Конституції України.

I. В результаті прийняття Закону № 213 деяким категоріям громадян, переліченим в ст. 13 Закону України "Про пенсійне забезпечення" з 1 квітня 2015 року вводиться поетапне підвищення на 5 років пільгового пенсійного віку для жінок, а також підвищення на 5 років страхового, а по окремих професіях і спеціального стажу для осіб, які мають право на пенсії за роботу в шкідливих та особливо шкідливих умовах праці та на пенсії за вислугу років, що на нашу думку є таким, що порушує приписи статті 24 Конституції України.

1. Так, підпунктом 1 пункту 2 розділу I Закону № 213 внесені зміни до статті 13 Закону України "Про пенсійне забезпечення" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 3, ст. 10 із наступними змінами), які передбачають наступне:

«1) статтю 13 викласти в такій редакції:

"Стаття 13. Пенсії за віком на пільгових умовах

На пільгових умовах мають право на пенсію за віком, незалежно від місця останньої роботи:

а) працівники, зайняті повний робочий день на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці, - за списком N 1 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затверджуваним Кабінетом Міністрів України, і за результатами атестації робочих місць - після досягнення 50 років і при стажі роботи не менше 25 років у чоловіків, з них не менше 10 років на зазначених роботах, і не менше 20 років у жінок, з них не менше 7 років 6 місяців на зазначених роботах.

До досягнення віку, встановленого абзацом першим цього пункту, право на пенсію за віком на пільгових умовах мають жінки 1975 року народження і старші після досягнення ними такого віку:

*45 років - по 31 березня 1970 року включно;
 45 років 6 місяців - з 1 квітня 1970 року по 30 вересня 1970 року;
 46 років - з 1 жовтня 1970 року по 31 березня 1971 року;
 46 років 6 місяців - з 1 квітня 1971 року по 30 вересня 1971 року;
 47 років - з 1 жовтня 1971 року по 31 березня 1972 року;
 47 років 6 місяців - з 1 квітня 1972 року по 30 вересня 1972 року;
 48 років - з 1 жовтня 1972 року по 31 березня 1973 року;
 48 років 6 місяців - з 1 квітня 1973 року по 30 вересня 1973 року;
 49 років - з 1 жовтня 1973 року по 31 березня 1974 року;
 49 років 6 місяців - з 1 квітня 1974 року по 30 вересня 1974 року;
 50 років - з 1 жовтня 1974 року по 31 грудня 1975 року.*

За відсутності стажу роботи, встановленого абзацом першим цього пункту, у період до 1 квітня 2024 року пенсія за віком на пільгових умовах призначається за наявності стажу роботи:

*з 1 квітня 2015 року по 31 березня 2016 року - не менше 20 років 6 місяців у чоловіків і не менше 15 років 6 місяців у жінок;
 з 1 квітня 2016 року по 31 березня 2017 року - не менше 21 року у чоловіків і не менше 16 років у жінок;
 з 1 квітня 2017 року по 31 березня 2018 року - не менше 21 року 6 місяців у чоловіків і не менше 16 років 6 місяців у жінок;
 з 1 квітня 2018 року по 31 березня 2019 року - не менше 22 років у чоловіків і не менше 17 років у жінок;
 з 1 квітня 2019 року по 31 березня 2020 року - не менше 22 років 6 місяців у чоловіків і не менше 17 років 6 місяців у жінок;*

з 1 квітня 2020 року по 31 березня 2021 року - не менше 23 років у чоловіків і не менше 18 років у жінок;

з 1 квітня 2021 року по 31 березня 2022 року - не менше 23 років 6 місяців у чоловіків і не менше 18 років 6 місяців у жінок;

з 1 квітня 2022 року по 31 березня 2023 року - не менше 24 років у чоловіків і не менше 19 років у жінок;

з 1 квітня 2023 року по 31 березня 2024 року - не менше 24 років 6 місяців у чоловіків і не менше 19 років 6 місяців у жінок.

Працівникам, які не мають стажу роботи з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці, передбаченого абзацом першим цього пункту, але мають не менше половини стажу на зазначених роботах, за наявності передбаченого загального стажу роботи пенсії за віком на пільгових умовах призначаються із зменшенням пенсійного віку, встановленого абзацом першим частини першої статті 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування":

чоловікам - на 1 рік за кожний повний рік такої роботи;

жінкам - на 1 рік 4 місяці за кожний повний рік такої роботи. Зазначене зменшення пенсійного віку жінкам застосовується також у період збільшення віку виходу на пенсію по 31 грудня 2021 року;

б) працівники, зайняті повний робочий день на інших роботах із шкідливими і важкими умовами праці, - за списком N 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затверджуваним Кабінетом Міністрів України, і за результатами атестації робочих місць - після досягнення 55 років і при стажі роботи не менше 30 років у чоловіків, з них не менше 12 років 6 місяців на зазначених роботах, і не менше 25 років у жінок, з них не менше 10 років на зазначених роботах.

До досягнення віку, встановленого абзацом першим цього пункту, право на пенсію за віком на пільгових умовах мають жінки 1970 року народження і старші після досягнення ними такого віку:

50 років - по 31 березня 1965 року включно;

50 років 6 місяців - з 1 квітня 1965 року по 30 вересня 1965 року;

51 рік - з 1 жовтня 1965 року по 31 березня 1966 року;

51 рік 6 місяців - з 1 квітня 1966 року по 30 вересня 1966 року;

52 роки - з 1 жовтня 1966 року по 31 березня 1967 року;

52 роки 6 місяців - з 1 квітня 1967 року по 30 вересня 1967 року;

53 роки - з 1 жовтня 1967 року по 31 березня 1968 року;

53 роки 6 місяців - з 1 квітня 1968 року по 30 вересня 1968 року;

54 роки - з 1 жовтня 1968 року по 31 березня 1969 року;

54 роки 6 місяців - з 1 квітня 1969 року по 30 вересня 1969 року;
55 років - з 1 жовтня 1969 року по 31 грудня 1970 року.

За відсутності стажу роботи, встановленого абзацом першим цього пункту, у період до 1 квітня 2024 року пенсія за віком на пільгових умовах призначається за наявності стажу роботи:

з 1 квітня 2015 року по 31 березня 2016 року - не менше 25 років 6 місяців у чоловіків і не менше 20 років 6 місяців у жінок;
з 1 квітня 2016 року по 31 березня 2017 року - не менше 26 років у чоловіків і не менше 21 року у жінок;
з 1 квітня 2017 року по 31 березня 2018 року - не менше 26 років 6 місяців у чоловіків і не менше 21 року 6 місяців у жінок;
з 1 квітня 2018 року по 31 березня 2019 року - не менше 27 років у чоловіків і не менше 22 років у жінок;
з 1 квітня 2019 року по 31 березня 2020 року - не менше 27 років 6 місяців у чоловіків і не менше 22 років 6 місяців у жінок;
з 1 квітня 2020 року по 31 березня 2021 року - не менше 28 років у чоловіків і не менше 23 років у жінок;
з 1 квітня 2021 року по 31 березня 2022 року - не менше 28 років 6 місяців у чоловіків і не менше 23 років 6 місяців у жінок;
з 1 квітня 2022 року по 31 березня 2023 року - не менше 29 років у чоловіків і не менше 24 років у жінок;
з 1 квітня 2023 року по 31 березня 2024 року - не менше 29 років 6 місяців у чоловіків і не менше 24 років 6 місяців у жінок.

Працівникам, які не мають стажу роботи із шкідливими і важкими умовами праці, передбаченого абзацом першим цього пункту, але мають не менше половини стажу на зазначених роботах, за наявності передбаченого загального стажу роботи пенсії за віком на пільгових умовах призначаються із зменшенням пенсійного віку, встановленого абзацом першим частини першої статті 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування":

чоловікам - на 1 рік за кожні 2 роки 6 місяців такої роботи;

жінкам - на 1 рік за кожні 2 роки такої роботи. Зазначене зменшення пенсійного віку жінкам застосовується також у період збільшення віку виходу на пенсію по 31 грудня 2021 року;

в) трактористи-машиністи, безпосередньо зайняті у виробництві сільськогосподарської продукції в колгоспах, радгоспах, інших підприємствах сільського господарства, - чоловіки після досягнення 55 років і

при загальному стажі роботи не менше 30 років, з них не менше 20 років на зазначеній роботі.

За відсутності стажу роботи, встановленого абзацом першим цього пункту, у період до 1 квітня 2024 року пенсія за віком на пільгових умовах призначається за наявності стажу роботи:

- з 1 квітня 2015 року по 31 березня 2016 року - не менше 25 років 6 місяців;*
- з 1 квітня 2016 року по 31 березня 2017 року - не менше 26 років;*
- з 1 квітня 2017 року по 31 березня 2018 року - не менше 26 років 6 місяців;*
- з 1 квітня 2018 року по 31 березня 2019 року - не менше 27 років;*
- з 1 квітня 2019 року по 31 березня 2020 року - не менше 27 років 6 місяців;*
- з 1 квітня 2020 року по 31 березня 2021 року - не менше 28 років;*
- з 1 квітня 2021 року по 31 березня 2022 року - не менше 28 років 6 місяців;*
- з 1 квітня 2022 року по 31 березня 2023 року - не менше 29 років;*
- з 1 квітня 2023 року по 31 березня 2024 року - не менше 29 років 6 місяців;*

г) жінки, які працюють трактористами-машиністами, машиністами будівельних, шляхових і вантажно-розвантажувальних машин, змонтованих на базі тракторів і екскаваторів, - після досягнення 55 років і при загальному стажі роботи не менше 25 років, з них не менше 15 років на зазначеній роботі.

За відсутності стажу роботи, встановленого абзацом першим цього пункту, у період до 1 квітня 2024 року пенсія за віком на пільгових умовах призначається за наявності стажу роботи:

- з 1 квітня 2015 року по 31 березня 2016 року - не менше 20 років 6 місяців;*
- з 1 квітня 2016 року по 31 березня 2017 року - не менше 21 року;*
- з 1 квітня 2017 року по 31 березня 2018 року - не менше 21 року 6 місяців;*
- з 1 квітня 2018 року по 31 березня 2019 року - не менше 22 років;*
- з 1 квітня 2019 року по 31 березня 2020 року - не менше 22 років 6 місяців;*
- з 1 квітня 2020 року по 31 березня 2021 року - не менше 23 років;*
- з 1 квітня 2021 року по 31 березня 2022 року - не менше 23 років 6 місяців;*
- з 1 квітня 2022 року по 31 березня 2023 року - не менше 24 років;*
- з 1 квітня 2023 року по 31 березня 2024 року - не менше 24 років 6 місяців.*

До досягнення віку, встановленого абзацом першим цього пункту, право на пенсію за віком на пільгових умовах мають жінки 1970 року народження і старші після досягнення ними віку, встановленого абзацами третім - тринадцятим пункту "б" частини першої цієї статті;

д) жінки, які працюють доярками (операторами машинного доїння), свинарками-операторами в колгоспах, радгоспах, інших підприємствах

сільського господарства, - після досягнення 55 років і при стажі зазначеної роботи не менше 20 років за умови виконання встановлених норм обслуговування.

Норми обслуговування для цих цілей встановлюються в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

До досягнення віку, встановленого абзацом першим цього пункту, право на пенсію за віком на пільгових умовах мають жінки 1970 року народження і старші після досягнення ними віку, встановленого абзацами третім - тринадцятим пункту "б" частини першої цієї статті;

е) жінки, зайняті протягом повного сезону на вирощуванні, збиранні та післязбиральній обробці тютюну, - після досягнення 55 років і при стажі зазначеної роботи не менше 20 років.

До досягнення віку, встановленого абзацом першим цього пункту, право на пенсію за віком на пільгових умовах мають жінки 1970 року народження і старші після досягнення ними віку, встановленого абзацами третім - тринадцятим пункту "б" частини першої цієї статті;

е) робітниці текстильного виробництва, зайняті на верстатах і машинах, - за списком виробництв і професій, затверджуваним у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України, - після досягнення 55 років і при стажі зазначеної роботи не менше 20 років.

До досягнення віку, встановленого абзацом першим цього пункту, право на пенсію за віком на пільгових умовах мають жінки 1970 року народження і старші після досягнення ними віку, встановленого абзацами третім - тринадцятим пункту "б" частини першої цієї статті;

ж) жінки, які працюють у сільськогосподарському виробництві та виховали п'ятеро і більше дітей, - незалежно від віку і трудового стажу, в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України;

з) водії міського пасажирського транспорту (автобусів, тролейбусів, трамваїв) і великовагових автомобілів, зайнятих у технологічному процесі важких і шкідливих виробництв, після досягнення 55 років і при стажі роботи:

для чоловіків - не менше 30 років, у тому числі на зазначеній роботі не менше 12 років 6 місяців;

для жінок - не менше 25 років, у тому числі на зазначеній роботі не менше 10 років.

За відсутності стажу роботи, встановленого абзацами другим і третім цього пункту, у період до 1 квітня 2024 року пенсія за віком на пільгових умовах призначається за наявності стажу роботи, встановленого абзацами п'ятнадцятим - двадцять третім пункту "б" частини першої цієї статті.

До досягнення віку, встановленого абзацом першим цього пункту, право на пенсію за віком на пільгових умовах мають жінки 1970 року народження і старші після досягнення ними віку, встановленого абзацами третім - тринадцятим пункту "б" частини першої цієї статті.

Порядок пенсійного забезпечення осіб, які працювали до введення в дію цього Закону на роботах із шкідливими і важкими умовами праці, передбачених законодавством, що діяло раніше, визначається статтею 100 цього Закону.

Контроль за правильністю застосування списків на пільгове пенсійне забезпечення і якістю проведення атестації робочих місць на підприємствах та в організаціях, підготовка пропозицій щодо вдосконалення цих списків покладаються на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду та контролю за дотриманням законодавства про працю".

Таким чином, Законом № 213 збільшено на 5 років вік для призначення пільгових пенсій та величину необхідного пільгового і страхового стажу наступним категоріям громадян:

працівникам, зайнятим повний робочий день на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці, - за списком N 1 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затверджуваним Кабінетом Міністрів України,

трактористам-машиністам, безпосередньо зайнятим у виробництві сільськогосподарської продукції в колгоспах, радгоспах, інших підприємствах сільського господарства,

жінкам, які працюють трактористами-машиністами, машиністами будівельних, шляхових і вантажно-розвантажувальних машин, змонтованих на базі тракторів і екскаваторів,

жінкам, які працюють доярками (операторами машинного доїння), свинарками-операторами в колгоспах, радгоспах, інших підприємствах сільського господарства,

жінкам, зайнятим протягом повного сезону на вирощуванні, збиранні та післязбиральній обробці тютюну,

робітницям текстильного виробництва, зайнятим на верстатах і машинах,

водіям міського пасажирського транспорту (автобусів, тролейбусів, трамваїв) і великовагових автомобілів, зайнятих у технологічному процесі важких і шкідливих виробництв.

Повністю погоджуючись з висновком Головного науково-експертного управління 24.02.2015 р., який не було враховано при прийнятті оскаржуваного Закону № 213, слід відзначити, що «пенсійне забезпечення на пільгових умовах із зниженням пенсійного віку було встановлене ще за радянських часів для осіб, які працювали на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці та на інших роботах із шкідливими і важкими умовами праці. Чинним законодавством таке право було збережено в частині визначення права на пенсію за віком на пільгових умовах (п. 16 Прикінцеві положення Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування») та передбачено, що пенсійне забезпечення на пільгових умовах здійснюється згідно з окремим законодавчим актом через професійні та корпоративні фонди (п. 2 Прикінцеві положення Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»). До його запровадження вказані пенсії призначаються за нормами Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» в разі досягнення пенсійного віку та наявності трудового стажу, передбаченого Законом України «Про пенсійне забезпечення». При цьому необхідно мати на увазі, що вік для призначення пільгових пенсій та величина необхідного пільгового і страхового стажу встановлювалися на підставі відповідних висновків проведення експертизи умов праці з визначенням рівнів несприятливого впливу шкідливих виробничих факторів на організм працівників за кожною із професій. Тому вважаємо, що зміна умов призначення пенсій на пільгових умовах має відбуватися лише у разі покращення умов праці на підставі відповідних висновків експертизи умов праці, а також після запровадження зазначеного пенсійного забезпечення через професійні та корпоративні фонди з визначенням джерела фінансування цих пенсій – коштів роботодавців, на яких працювали такі особи.»

Статтею 22 Основного Закону України гарантовано, що права і свободи людини і громадянина, закріплені Конституцією, не є вичерпними. Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

У відповідності до статті 24 Конституції України громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом.

Набрання чинності Законом № 213 в цій частині призводить до безпідставної зміни вимог щодо віку та стажу для призначення пільгових пенсій, що є порушенням приписів ст. 22 Конституції України, і, як наслідок, до порушення прав громадян, які працювали в шкідливих та важких умовах праці. Крім того, відбувається порушення прав цих громадян щодо рівності перед законом в порівнянні з громадянами, яким пільгові пенсії було призначено раніше (стаття 24 Конституції України).

Разом з тим, зазначеними пунктами Закону № 213 підвищено на 5 років спеціальний стаж для призначення пенсій за вислугу років, а також віку виходу на пенсію на пільгових мовах для жінок, без урахування того, що пенсії за вислугу років встановлюються окремим категоріям громадян, зайнятим на роботах, виконання яких призводить до втрати професійної працездатності або придатності до настання віку, що дає право на пенсію за віком (стаття 51 Закону України «Про пенсійне забезпечення»). Тобто, основним критерієм для визначення величини спеціального стажу або віку для призначення пенсії за вислугу років по кожній з професій є втрата працівником професійної працездатності або придатності до настання пенсійного віку. І збільшення вимоги щодо розміру спеціального стажу для призначення цих пенсій означає, що вказані особи повинні працювати на своїх посадах, вже втративши професійну працездатність.

Це призводить до порушення прав цих громадян щодо рівності перед законом у порівнянні з іншими особами, яким пенсії за вислугу років було призначено раніше, в чому вбачається невідповідність підпункту 1 пункту 2 розділу I Закону № 213 приписам ст. 24 Конституції України.

2. Підпунктом 2 пункту 2 розділу I Закону № 213 внесені зміни до статті 14 Закону України "Про пенсійне забезпечення" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 3, ст. 10 із наступними змінами), які передбачають наступне:

«2) у частині другій статті 14 слова і цифри "передбачений статтею 12 цього Закону" замінити словами і цифрами "встановлений статтею 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування";»

Стаття 14 Закону України "Про пенсійне забезпечення" встановлює особливості пенсійного забезпечення працівників, зайнятих на підземних і відкритих гірничих роботах та в металургії.

До змін, внесених згідно з підпунктом 2 пункту 2 розділу I Закону № 213, діяло положення, що при наявності стажу на підземних роботах менше 10 років у чоловіків і менше 7 років 6 місяців у жінок за кожний повний рік цих робіт пенсійний вік, передбачений статтею 12 Закону «Про пенсійне забезпечення», знижується на 1 рік.

Відповідно до статті 12 Закону «Про пенсійне забезпечення» право на пенсію за віком мають чоловіки - після досягнення 60 років, жінки - після досягнення 55 років.

Згідно з пунктом 1 статті 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" чоловіки та жінки мають право на призначення пенсії за віком після досягнення віку 60 років.

Таким чином, підпунктом 2 пункту 2 розділу I Закону № 213 для жінок, зайнятих на підземних і відкритих гірничих роботах та в металургії, підвищено на 5 років вік виходу на пенсію на пільгових умовах, що призводить до порушення прав цих громадян щодо рівності перед законом у порівнянні з іншими особами, яким пенсії за вислугу років було призначено раніше, в чому вбачається невідповідність підпункту 2 пункту 2 розділу I Закону № 213 приписам ст. 24 Конституції України.

3. Підпунктом 3 пункту 2 розділу I Закону № 213 внесені зміни до статті 54 пункти "а" - "г" Закону України "Про пенсійне забезпечення" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 3, ст. 10 із наступними змінами), які, як і у випадку з вищенаведеними змінами, передбачають порушення гарантій рівності громадян:

«3) у статті 54 пункти "а" - "г" викласти в такій редакції:

"а) працівники льотного і льотно-випробного складу за наявності вислуги років на цих посадах станом на 1 квітня 2015 не менше 25 років у чоловіків і не менше 20 років у жінок та після цієї дати при набутті вислуги років на цих посадах:

з 1 квітня 2015 року по 31 березня 2016 року - не менше 25 років 6 місяців у чоловіків і не менше 20 років 6 місяців у жінок;

з 1 квітня 2016 року по 31 березня 2017 року - не менше 26 років у чоловіків і не менше 21 року у жінок;

з 1 квітня 2017 року по 31 березня 2018 року - не менше 26 років 6 місяців у чоловіків і не менше 21 року 6 місяців у жінок;

з 1 квітня 2018 року по 31 березня 2019 року - не менше 27 років у чоловіків і не менше 22 років у жінок;

з 1 квітня 2019 року по 31 березня 2020 року - не менше 27 років 6 місяців у чоловіків і не менше 22 років 6 місяців у жінок;

з 1 квітня 2020 року по 31 березня 2021 року - не менше 28 років у чоловіків і не менше 23 років у жінок;

з 1 квітня 2021 року по 31 березня 2022 року - не менше 28 років 6 місяців у чоловіків і не менше 23 років 6 місяців у жінок;

з 1 квітня 2022 року по 31 березня 2023 року - не менше 29 років у чоловіків і не менше 24 років у жінок;

з 1 квітня 2023 року по 31 березня 2024 року - не менше 29 років 6 місяців у чоловіків і не менше 24 років 6 місяців у жінок;

з 1 квітня 2024 року або після цієї дати - не менше 30 років у чоловіків і не менше 25 років у жінок.

Зазначені працівники, звільнені від льотної роботи за станом здоров'я (через хворобу), за наявності вислуги років, що не більше ніж на п'ять років менше від тривалості, передбаченої абзацами другим - одинадцятим цього пункту, мають право на пенсію пропорційно відпрацьованому часу.

Перелік посад працівників льотного складу, порядок обчислення строків вислуги років для призначення їм пенсій, а також порядок призначення і виплати пенсій льотно-випробному складу затверджуються в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України;

б) працівники, які здійснюють управління повітряним рухом і мають свідоцтво диспетчера, після досягнення 50 років і при стажі роботи:

для чоловіків - не менше 25 років, з них не менше 12 років 6 місяців роботи по безпосередньому управлінню польотами повітряних суден;

для жінок - не менше 22 років 6 місяців, з них не менше 10 років роботи по безпосередньому управлінню польотами повітряних суден.

До досягнення віку, встановленого абзацом першим цього пункту, право на пенсію за вислугу років мають жінки 1975 року народження і старші після досягнення ними віку, встановленого абзацами третім - тринадцятим пункту "а" частини першої статті 13 цього Закону.

Зазначені працівники, звільнені від роботи по безпосередньому управлінню польотами повітряних суден за станом здоров'я (через хворобу), за наявності вислуги років - не менше 10 років у чоловіків і у жінок не менше 7 років 6 місяців мають право на пенсію пропорційно відпрацьованому часу.

У вислугу років працівникам, які здійснюють управління повітряним рухом, зараховується також робота, зазначена у пункті "а" цієї статті.

Працівники, які здійснюють управління повітряним рухом і мають посвідчення (диспетчери, старші диспетчери, керівники польотів), мають право на пенсію незалежно від віку, якщо вони були зайняті на цих роботах станом на 1 квітня 2015 року - не менше 20 років у чоловіків і не менше 17 років 6 місяців у жінок та після цієї дати були зайняті на цих роботах:

з 1 квітня 2015 року по 31 березня 2016 року - не менше 20 років 6 місяців у чоловіків і не менше 18 років у жінок;

з 1 квітня 2016 року по 31 березня 2017 року - не менше 21 року у чоловіків і не менше 18 років 6 місяців у жінок;

з 1 квітня 2017 року по 31 березня 2018 року - не менше 21 року 6 місяців у чоловіків і не менше 19 років у жінок;

з 1 квітня 2018 року по 31 березня 2019 року - не менше 22 років у чоловіків і не менше 19 років 6 місяців у жінок;
 з 1 квітня 2019 року по 31 березня 2020 року - не менше 22 років 6 місяців у чоловіків і не менше 20 років у жінок;
 з 1 квітня 2020 року по 31 березня 2021 року - не менше 23 років у чоловіків і не менше 20 років 6 місяців у жінок;
 з 1 квітня 2021 року по 31 березня 2022 року - не менше 23 років 6 місяців у чоловіків і не менше 21 року у жінок;
 з 1 квітня 2022 року по 31 березня 2023 року - не менше 24 років у чоловіків і не менше 21 року 6 місяців у жінок;
 з 1 квітня 2023 року по 31 березня 2024 року - не менше 24 років 6 місяців у чоловіків і не менше 22 років у жінок;
 з 1 квітня 2024 року і після цієї дати - не менше 25 років у чоловіків і не менше 22 років 6 місяців у жінок.

Порядок обчислення строків вислуги для призначення їм пенсій затверджується Кабінетом Міністрів України;

в) інженерно-технічний склад - за переліком посад і робіт, що затверджується в порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України, після досягнення 55 років і стажі роботи:

для чоловіків - не менше 30 років, з них не менше 20 років на зазначених посадах;

для жінок - не менше 25 років, з них не менше 15 років на зазначених посадах.

У вислугу років працівникам інженерно-технічного складу зараховується також робота, зазначена у пунктах "а" і "б" цієї статті.

За відсутності стажу роботи, встановленого абзацами другим і третім цього пункту, у період до 1 квітня 2024 року право на пенсію за вислугу років надається за наявності стажу роботи, встановленого абзацами п'ятнадцятим - двадцять третім пункту "б" частини першої статті 13 цього Закону.

До досягнення віку, встановленого абзацом першим цього пункту, право на пенсію за вислугу років мають жінки 1970 року народження і старші після досягнення ними віку, встановленого абзацами третім - тринадцятим пункту "б" частини першої статті 13 цього Закону;

г) бортипровідники:

чоловіки - після досягнення 55 років і при загальному стажі роботи не менше 30 років, з них не менше 15 років як бортипровідник;

жінки - після досягнення 50 років і при загальному стажі роботи не менше 25 років, з них не менше 10 років як бортпроводниця.

За відсутності стажу роботи, встановленого абзацами другим і третім цього пункту, у період до 1 квітня 2024 року право на пенсію за вислугу років надається за наявності стажу роботи, встановленого абзацами п'ятнадцятим - двадцять третім пункту "б" частини першої статті 13 цього Закону.

До досягнення віку, встановленого абзацом третім цього пункту, право на пенсію за вислугу років мають жінки 1975 року народження і старші після досягнення ними віку, встановленого абзацами третім - тринадцятим пункту "а" частини першої статті 13 цього Закону";»

Таким чином, підпунктом 3 пункту 2 розділу I Закону № 213 передбачено поетапне підвищення на п'ять років віку та пільгового спеціального стажу для отримання пенсії за вислугу років для робітників і службовців авіації, а також льотно-випробного складу, незалежно від відомчої підпорядкованості підприємств, установ і організацій.

Вважаємо, що цим пунктом Закону № 213 порушено права цих громадян щодо рівності перед законом в порівнянні з громадянами, яким пільгові пенсії було призначено раніше (стаття 24 Конституції України).

4. Підпунктом 4 пункту 2 розділу I Закону № 213 внесені зміни до статті 55 Закону України "Про пенсійне забезпечення" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 3, ст. 10 із наступними змінами), які, як і у випадку з вищенаведеними змінами, передбачають аналогічні порушення гарантій рівності громадян:

«4) статтю 55 викласти в такій редакції:

"Стаття 55. Окремі категорії працівників інших галузей народного господарства, які мають право на пенсію за вислугу років

Право на пенсію за вислугу років мають:

а) *робітники локомотивних бригад і окремі категорії працівників, які безпосередньо здійснюють організацію перевезень і забезпечують безпеку руху на залізничному транспорті та метрополітенах, - за списками професій і посад, що затверджуються в порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України; водії вантажних автомобілів, безпосередньо зайнятих у технологічному процесі на шахтах, у рудниках, розрізах і рудних кар'єрах на вивезенні вугілля, сланцю, руди, породи, - після досягнення 55 років і при стажі роботи:*

для чоловіків - не менше 30 років, з них не менше 12 років 6 місяців на зазначеній роботі;

для жінок - не менше 25 років, з них не менше 10 років на зазначеній роботі.

За відсутності стажу роботи, встановленого абзацами другим і третім цього пункту, у період до 1 квітня 2024 року право на пенсію за вислугу років надається за наявності стажу роботи, встановленого абзацами п'ятнадцятим - двадцять третім пункту "б" частини першої статті 13 цього Закону.

До досягнення віку, встановленого абзацом першим цього пункту, право на пенсію за вислугу років мають жінки 1970 року народження і старші після досягнення ними віку, встановленого абзацами третім - тринадцятим пункту "б" частини першої статті 13 цього Закону;

б) працівники експедицій, партій, загонів, дільниць і бригад, безпосередньо зайняті на польових геологорозвідувальних, пошукових, топографо-геодезичних, геофізичних, гідрографічних, гідрологічних, лісовпорядних і розвідувальних роботах, - після досягнення 55 років і при стажі роботи:

для чоловіків - не менше 30 років, з них не менше 12 років 6 місяців на зазначеній роботі;

для жінок - не менше 25 років, з них не менше 10 років на зазначеній роботі.

За відсутності стажу роботи, встановленого абзацами другим - третім цього пункту, у період до 1 квітня 2024 року право на пенсію за вислугу років надається за наявності стажу роботи, встановленого абзацами п'ятнадцятим - двадцять третім пункту "б" частини першої статті 13 цього Закону.

При цьому період роботи безпосередньо в польових умовах протягом півроку або більше півроку зараховується за рік роботи, менше півроку - за фактичною тривалістю, а на сезонних роботах - відповідно до статті 61 цього Закону.

До досягнення віку, встановленого абзацом першим цього пункту, право на пенсію за вислугу років мають жінки 1970 року народження і старші після досягнення ними віку, встановленого абзацами третім - тринадцятим пункту "б" частини першої статті 13 цього Закону;

в) робітники, майстри (у тому числі старші майстри), безпосередньо зайняті на лісозаготівлях і лісостві, включаючи зайнятих на обслуговуванні механізмів і обладнання, - за списком професій, посад і

виробництв, що затверджується у порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України, - після досягнення 55 років і при стажі роботи:

для чоловіків - не менше 30 років, з них не менше 12 років 6 місяців на зазначеній роботі;

для жінок - не менше 25 років, з них не менше 10 років на зазначеній роботі.

За відсутності стажу роботи, встановленого абзацами другим і третім цього пункту, у період до 1 квітня 2024 року право на пенсію за вислугу років надається за наявності стажу роботи, встановленого абзацами п'ятнадцятим - двадцять третім пункту "б" частини першої статті 13 цього Закону.

До досягнення віку, встановленого абзацом першим цього пункту, право на пенсію за вислугу років мають жінки 1970 року народження і старші після досягнення ними віку, встановленого абзацами третім - тринадцятим пункту "б" частини першої статті 13 цього Закону;

г) механізатори (докери-механізатори) комплексних бригад на вантажно-розвантажувальних роботах у портах - після досягнення 55 років і при стажі роботи:

для чоловіків - не менше 30 років, з них не менше 20 років на зазначеній роботі;

для жінок - не менше 25 років, з них не менше 15 років на зазначеній роботі.

За відсутності стажу роботи, встановленого абзацами другим і третім цього пункту, у період до 1 квітня 2024 року право на пенсію за вислугу років надається за наявності стажу роботи, встановленого абзацами п'ятнадцятим - двадцять третім пункту "б" частини першої статті 13 цього Закону.

До досягнення віку, встановленого абзацом першим цього пункту, право на пенсію за вислугу років мають жінки 1970 року народження і старші після досягнення ними віку, встановленого абзацами третім - тринадцятим пункту "б" частини першої статті 13 цього Закону;

д) плавсклад морського, річкового флоту і флоту рибної промисловості (крім суден портових, що постійно працюють на акваторії порту, службово-допоміжних, роз'їзних, приміського і внутріміського сполучення) - після досягнення 55 років і при стажі роботи:

для чоловіків - не менше 30 років, з них не менше 12 років 6 місяців на зазначеній роботі;

для жінок - не менше 25 років, з них не менше 10 років на зазначеній роботі.

За відсутності стажу роботи, встановленого абзацами другим і третім цього пункту, у період до 1 квітня 2024 року право на пенсію за вислугу років надається за наявності стажу роботи, встановленого абзацами п'ятнадцятим - двадцять третім пункту "б" частини першої статті 13 цього Закону.

До досягнення віку, встановленого абзацом першим цього пункту, право на пенсію за вислугу років мають жінки 1970 року народження і старші після досягнення ними віку, встановленого абзацами третім - тринадцятим пункту "б" частини першої статті 13 цього Закону;

працівники окремих видів суден, професій і посад плавскладу суден морського, річкового флоту і флоту рибної промисловості - за списком, що затверджується у порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України, незалежно від віку при стажі роботи на цих суднах, за цими професіями і посадами станом на 1 квітня 2015 року не менше 25 років у чоловіків і не менше 20 років у жінок та після цієї дати при стажі роботи на цих суднах, за цими професіями і посадами:

з 1 квітня 2015 року по 31 березня 2016 року - не менше 25 років 6 місяців у чоловіків і не менше 20 років 6 місяців у жінок;

з 1 квітня 2016 року по 31 березня 2017 року - не менше 26 років у чоловіків і не менше 21 року у жінок;

з 1 квітня 2017 року по 31 березня 2018 року - не менше 26 років 6 місяців у чоловіків і не менше 21 року 6 місяців у жінок;

з 1 квітня 2018 року по 31 березня 2019 року - не менше 27 років у чоловіків і не менше 22 років у жінок;

з 1 квітня 2019 року по 31 березня 2020 року - не менше 27 років 6 місяців у чоловіків і не менше 22 років 6 місяців у жінок;

з 1 квітня 2020 року по 31 березня 2021 року - не менше 28 років у чоловіків і не менше 23 років у жінок;

з 1 квітня 2021 року по 31 березня 2022 року - не менше 28 років 6 місяців у чоловіків і не менше 23 років 6 місяців у жінок;

з 1 квітня 2022 року по 31 березня 2023 року - не менше 29 років у чоловіків і не менше 24 років у жінок;

з 1 квітня 2023 року по 31 березня 2024 року - не менше 29 років 6 місяців у чоловіків і не менше 24 років 6 місяців у жінок;

з 1 квітня 2024 року або після цієї дати - не менше 30 років у чоловіків і не менше 25 років у жінок;

е) працівники освіти, охорони здоров'я та соціального забезпечення незалежно від віку за наявності спеціального стажу роботи за переліком,

що затверджується у порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України, станом на 1 квітня 2015 - не менше 25 років та після цієї дати:
 з 1 квітня 2015 року по 31 березня 2016 року - не менше 25 років 6 місяців;
 з 1 квітня 2016 року по 31 березня 2017 року - не менше 26 років;
 з 1 квітня 2017 року по 31 березня 2018 року - не менше 26 років 6 місяців;
 з 1 квітня 2018 року по 31 березня 2019 року - не менше 27 років;
 з 1 квітня 2019 року по 31 березня 2020 року - не менше 27 років 6 місяців;
 з 1 квітня 2020 року по 31 березня 2021 року - не менше 28 років;
 з 1 квітня 2021 року по 31 березня 2022 року - не менше 28 років 6 місяців;
 з 1 квітня 2022 року по 31 березня 2023 року - не менше 29 років;
 з 1 квітня 2023 року по 31 березня 2024 року - не менше 29 років 6 місяців;
 з 1 квітня 2024 року або після цієї дати - не менше 30 років;

є) спортсмени - заслужені майстри спорту, майстри спорту міжнародного класу - члени збірних команд при загальному стажі роботи не менше 25 років - у порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України, незалежно від віку;

ж) артисти театральних-концертних та інших видовищних закладів, підприємств і колективів при стажі творчої діяльності від 20 до 35 років за переліком та у порядку, що затверджуються Кабінетом Міністрів України, незалежно від віку";»

Таким чином, підпунктом 4 пункту 2 розділу I Закону № 213 передбачено підвищення на п'ять років віку та пільгового спеціального стажу для отримання пенсії за вислугу років для окремих категорій працівників інших галузей народного господарства, які мають право на пенсію за вислугу років.

Вважаємо, що зазначеним пунктом Закону № 213 порушено права цих громадян щодо рівності перед законом в порівнянні з громадянами, яким пільгові пенсії було призначено раніше (стаття 24 Конституції України).

II. В результаті прийняття Закону № 213 для осіб, які є суб'єктами цього закону, в тому числі працюючих пенсіонерів, призначена раніше за законом пенсія не буде виплачуватися взагалі у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року, або її розмір буде зменшений до 85 відсотків від призначеного, тобто закон скасовує існуюче благо (право на отримання пенсії) та зменшує його розмір (розмір встановленої пенсії).

Мова йде про наступні положення Закону № 213, стосовно яких є наявність спору щодо їх конституційності.

1. Пунктом 1 Розділу I Закону № 213 внесено зміни до Закону України "Про прокуратуру" (Відомості Верховної Ради України,

1991 р., № 53, ст. 793 із наступними змінами), які передбачають наступне:

Частина п'ятнадцяту статті 50-1 Закону України "Про прокуратуру" (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 53, ст.793 із наступними змінами) замінити чотирма частинами такого змісту:

"Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року:

особам, на яких поширюється дія цього Закону (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"), у період роботи на посадах, які дають право на призначення пенсії / щомісячного довічного грошового утримання у порядку та на умовах, передбачених цим Законом, законами України "Про статус народного депутата України", "Про державну службу", "Про судоустрій і статус суддів", пенсія, призначена відповідно до цієї статті, не виплачується;

у період роботи особи (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту") на інших посадах/роботах пенсії, призначені відповідно до цієї статті, розмір яких перевищує 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, виплачуються в розмірі 85 відсотків призначеного розміру, але не менше 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність.

З 1 січня 2016 року пенсія, призначена особам відповідно до цієї статті (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"), у період роботи на посадах, які дають право на призначення пенсії/щомісячного довічного грошового утримання у порядку та на умовах, передбачених цим Законом, законами України "Про статус народного депутата України", "Про державну службу", "Про судоустрій і статус суддів", виплачується в розмірі, обчисленому відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

Після звільнення з роботи виплата пенсії відповідно до цього Закону поновлюється.

Максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати десяти прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність".

Раніше пенсія, призначена відповідно до цієї статті, в період роботи на посадах, які дають право на призначення пенсії у порядку та на умовах, передбачених цим Законом, законами України "Про статус народного депутата України", "Про наукову і науково-технічну діяльність", "Про державну службу", виплачувалася в розмірі, обчисленому відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", а після звільнення з таких посад - у розмірі, обчисленому відповідно до Закону «Про прокуратуру».

Тому внесенням Законом № 213 змін до Закону «Про прокуратуру України» звужено права працюючих пенсіонерів на отримання пенсій згідно Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

При цьому, при внесенні змін до частини 15 статті 50-1 Закону України «Про прокуратуру» законодавець не врахував, що пункт: «Максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати десяти прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність» втратив чинність у зв'язку з Рішенням Конституційного Суду України від 22.05.2008 р. № 10-рп/2008, яким було визнано неконституційним зміни, внесені підпунктом 2 пункту 38 розділу II Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI, якою вводилося обмеження пенсії максимальним розміром.

2. Підпунктом 5 пункту 2 розділу I Закону № 213 внесені зміни до статті 85 Закону України "Про пенсійне забезпечення" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 3, ст. 10 із наступними змінами), які передбачають наступне:

«5) статтю 85 доповнити частинами четвертою - шостою такого змісту:

"Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року:

у період роботи особи (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту") на посадах, які дають право на призначення пенсії або щомісячного довічного грошового утримання у порядку та на умовах, передбачених законами України "Про статус народного депутата України", "Про державну службу", "Про прокуратуру", "Про судоустрій і статус суддів", пенсії, призначені відповідно до цього Закону, не виплачуються;

у період роботи особи (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту") на інших посадах/роботах пенсії, призначені відповідно до цього Закону, розмір яких перевищує 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, виплачуються в розмірі 85 відсотків призначеного розміру, але не менше 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність.

Після звільнення з роботи виплата пенсії відповідно до цього Закону поновлюється.

З 1 січня 2016 року пенсії виплачуються без урахування одержуваної заробітної плати (доходу)".

Звуження існуючих прав працюючих пенсіонерів, які мають право на трудові пенсії: за віком; по інвалідності; в разі втрати годувальника; за вислугу років, полягає в скасуванні підпунктом 5 пункту 2 розділу I Закону № 213 права на пенсію, отримання якої раніше не ставилося в залежність від одержуваного заробітку (прибутку), що було встановлено частиною першою ст. 85 Закону України "Про пенсійне забезпечення" в попередній редакції.

Згідно зі статтею 3 Закону України "Про пенсійне забезпечення" право на трудову пенсію мають особи, зайняті суспільно корисною працею, при додержанні інших умов, передбачених цим Законом:

а) особи, які працюють на підприємствах, в установах, організаціях, кооперативах (у тому числі за угодами цивільно-правового характеру), незалежно від використовуваних форм власності та господарювання, або є членами колгоспів та інших кооперативів (далі іменуються - підприємства та організації, якщо не обумовлено інше), - за умови сплати підприємствами та організаціями страхових внесків до Пенсійного фонду України;

б) особи, які займаються підприємницькою діяльністю, заснованою на особистій власності фізичної особи та виключно її праці, - за умови сплати страхових внесків до Пенсійного фонду України;

в) члени творчих спілок, а також інші творчі працівники, які не є членами таких спілок, - за умови сплати страхових внесків до Пенсійного фонду України;

г) інші особи, які підлягають державному соціальному страхуванню;

д) працівники воєнізованих формувань, які не підлягають державному соціальному страхуванню, особи начальницького і рядового складу фельд'єгерської служби;

е) вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі, стажисти, клінічні ординатори, аспіранти, докторанти;

є) особи, які стали інвалідами у зв'язку з виконанням державних чи громадських обов'язків або у зв'язку з виконанням дій по рятуванню людського життя, охороні державної, колективної та індивідуальної власності, а також по охороні правопорядку;

ж) особи, які здійснюють догляд за інвалідом I групи або дитиною-інвалідом віком до 16 років, а також за пенсіонером, який за висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду;

з) члени сімей осіб, вказаних у цій статті, і пенсіонерів з числа цих осіб - у разі втрати годувальника.

Скасування на період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року виплати пенсії всім працюючим особам, які мають право на пенсію відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення», а також встановлення обмеження 85% працюючим пенсіонерам пенсій, що обчислюються із заробітних плат, з яких було повністю сплачено і податки і страхові внески є абсолютним порушенням принципів пенсійного забезпечення та приписів ст. 22 Конституції України.

Обмеження та припинення виплати пенсії, встановлені підпунктом 5 пункту 2 розділу I Закону № 213 розповсюджується на громадян з низькими доходами, які вимушено працюють за такі ж мізерні заробітки, що призвело до втрати ними 15% своєї пенсії та подальшого їх зубожіння, про що зазначається у висновку Головного науково-експертного управління 24.02.2015 р., який не було враховано при прийнятті оскаржуваного Закону № 213.

3. Пунктом 3 розділу I Закону № 213 внесені зміни до ст. 58 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 13, ст. 178, N 37, ст. 543) викласти в такій редакції:

"Стаття 58. Виплата пенсій працюючим пенсіонерам

Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року, пенсії, призначені відповідно до цього Закону:

у період роботи особи (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється чинність пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту") на посадах, які дають право на призначення пенсії або щомісячного довічного грошового утримання у порядку та на умовах, передбачених законами України "Про статус народного депутата України", "Про державну службу", "Про прокуратуру", "Про судоустрій і статус суддів", не виплачуються;

у період роботи особи (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту") на інших посадах/роботах пенсії, розмір яких перевищує 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, виплачуються в розмірі 85 відсотків призначеного розміру, але не менше 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність.

Після звільнення з роботи виплата пенсії відповідно до цього Закону поновлюється.

З 1 січня 2016 року пенсії особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, виплачуються в повному розмірі без урахування одержуваного заробітку (доходу)".

У даному випадку законодавець збузив існуючі права, оскільки до внесення цих змін до набрання чинності вказаного пункту Закону № 213 згідно з попередньої редакцією ст. 58 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» пенсії особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, виплачувалися в повному розмірі без урахування одержуваного заробітку (доходу).

Після внесення змін, викладених в пункті 3 розділу I Закону № 213 працюючі пенсіонери з числа осіб, на яких розповсюджується дія закону «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», взагалі позбавлені права на отримання пенсії на період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року.

З огляду на вищенаведене Суб'єкт права на конституційне подання вважає, що законодавець порушив приписи статті 22 Конституції України і допустив звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод, яке полягає у повній відміні наданих державою соціальних гарантій для окремих

категорій постраждалих від чорнобильської катастрофи осіб; зменшенні розмірів соціальних благ.

Розглядаючи справу щодо конституційності окремих положень Законів України "Про Державний бюджет України на 2001 рік" та "Про деякі заходи щодо економії бюджетних коштів" Конституційний Суд України досліджував питання зупинення дії окремих положень Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" і у своєму Рішенні від 20 березня 2002 року № 5-рп/2002 констатував, що відповідно до статті 16 Конституції України забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи є обов'язком держави. Одним із тяжких наслідків аварії на ЧАЕС стала втрата здоров'я громадянами. Законами України таких громадян віднесено до відповідних категорій, вони потребують відновлення втраченого здоров'я, постійної медичної допомоги та соціального захисту з боку держави. Тому позбавлення та обмеження працюючих пенсіонерів з числа громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, права на пенсію, суперечить вимогам статей 16, 22, 58 Конституції України, є неконституційним.

4. Пунктом 4 розділу I Закону № 213 встановлено: статтю 54 Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 29, ст. 399; 2006 р., N 37, ст. 318) викласти в такій редакції:

"Стаття 54. Виплата пенсій пенсіонерам за наявності заробітку (прибутку)

Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року, особам, яким пенсія призначена відповідно до цього Закону (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"), у період роботи на посадах, які дають право на призначення пенсії або щомісячного довічного грошового утримання у порядку та на умовах, передбачених законами України "Про статус народного депутата України", "Про державну службу", "Про прокуратуру", "Про судоустрій і статус суддів", пенсії, призначені відповідно до цього Закону, не виплачуються. Після звільнення з роботи виплата пенсії відповідно до цього Закону поновлюється.

З 1 січня 2016 року пенсії, що призначаються відповідно до цього Закону, виплачуються без урахування одержуваного заробітку (прибутку).

Пенсіонерам, які мають прибуток від заняття підприємницькою діяльністю, надбавки до пенсії, передбачені непрацездатним членам сім'ї

відповідно до пункту "а" частини першої статті 16 та пункту "а" частини першої статті 24 цього Закону, не нараховуються".

До набрання чинності вказаного пункту Закону № 213 ст. 54 Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб" діяло положення, згідно з яким пенсії, що призначаються відповідно до цього Закону, виплачувалися без урахування одержуваного заробітку (прибутку).

Тому зміни, викладені в пункті 4 розділу I Закону № 213 допускають звуження вже існуючих прав працюючих пенсіонерів, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб, в чому вбачається порушення приписів ст. 22 Конституції України.

5. Пунктом 5 розділу I Закону № 213 встановлено: у статті 37 Закону України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., N 52, ст. 490; 2012 р., N 12 - 13, ст. 82; 2013 р., N 14, ст. 89; 2014 р., N 11, ст. 132, N 20 - 21, ст. 710, ст. 745, N 49, ст. 2056; 2015 р., N 6, ст. 40):

«назву викласти в такій редакції:

"Стаття 37. Пенсійне забезпечення державних службовців";

частину четверту замінити чотирма частинами такого змісту:

"Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року:

особам, на яких поширюється дія цього Закону (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"), у період роботи на посадах, які дають право на призначення пенсії/щомісячного довічного грошового утримання у порядку та на умовах, передбачених цим Законом, законами України "Про статус народного депутата України", "Про прокуратуру", "Про судоустрій і статус суддів", пенсії, призначені відповідно до цієї статті, не виплачуються;

у період роботи на інших посадах/роботах пенсія, призначена особам відповідно до цієї статті (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"), розмір якої перевищує 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, виплачується в розмірі 85 відсотків призначеного розміру, але не менше 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність.

З 1 січня 2016 року пенсія, призначена відповідно до цієї статті, у період роботи на посадах, які дають право на призначення пенсії в порядку і на умовах, передбачених цим Законом, законами України "Про статус народного депутата України", "Про прокуратуру", "Про наукову і науково-технічну діяльність", виплачується у розмірі, обчисленому відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

Після звільнення з роботи виплата пенсії відповідно до цього Закону поновлюється.

Максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати десяти прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність".

У зв'язку з цим частини п'яту - п'ятнадцяту вважати відповідно частинами восьмою - вісімнадцятою.»

До прийняття Закону № 213 пенсія державним службовцям, призначена відповідно до статті 37 Закону України «Про державну службу», в період роботи на посадах, які дають право на призначення пенсії у порядку та на умовах, передбачених цим Законом, законами України "Про статус народного депутата України", "Про наукову і науково-технічну діяльність", "Про державну службу", виплачувалася в розмірі, обчисленому відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", а після звільнення з таких посад - у розмірі, обчисленому відповідно до Закону «Про державну службу».

Після прийняття змін згідно з Законом № 213 пенсії працюючим державним службовцям в період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року не виплачуються, або зменшуються на 15 %, що свідчить про звуження об'єму існуючих прав цих громадян в порушення ст. 22 Конституції України.

Зміни до наступних законів за своїми правовими наслідками ідентичні переліченим вище, тому обґрунтування невідповідності положенням Конституції України, наведене вище, розповсюджується і на пункти 6 – 17 розділу I Закону № 213 щодо скасування та обмеження права працюючих осіб, яким призначено пенсії відповідно до Закону "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", судових експертів, наукових працівників, працівників банку, посадових осіб органів місцевого самоврядування, народних депутатів України, працівників дипломатичних установ, суддів та інших.

6. Пунктом 6 розділу I Закону № 213 встановлено: частину другу статті 18 Закону України "Про судову експертизу" (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., N 28, ст. 232; 2005 р., N 1, ст. 14) доповнити реченням такого змісту: "Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року, особам, у період роботи на посадах судових експертів (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"), пенсії, призначені відповідно до законодавства України, не виплачуються".

7. Пунктом 7 розділу I Закону № 213 встановлено: частину двадцять восьму статті 24 Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., N 2 - 3, ст. 20; 2012 р., N 12 - 13, ст. 82) викласти в такій редакції:

"Пенсія, призначена особі відповідно до цієї статті (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"), в період роботи на посадах, які дають право на призначення пенсії/щомісячного довічного грошового утримання у порядку та на умовах, передбачених цим Законом, законами України "Про державну службу", "Про прокуратуру", "Про статус народного депутата України", "Про судоустрій і статус суддів", виплачується в розмірі, обчисленому відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування". Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року, у період роботи особи (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту") на інших посадах/роботах, пенсії, призначені відповідно до цієї статті, розмір яких перевищує 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, виплачуються в розмірі 85 відсотків призначеного розміру, але не менше 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність. Після звільнення з роботи виплата пенсії відповідно до цього Закону поновлюється. Максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати десяти прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність".

8. Пунктом 8 розділу I Закону № 213 встановлено: частину першу статті 64 Закону України "Про Національний банк України" (Відомості

Верховної Ради України, 1999 р., N 29, ст. 238) доповнити реченням такого змісту: *"Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року, службовцям Національного банку (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"), у період роботи у Національному банку, пенсії, призначені відповідно до законодавства України, не виплачуються"*.

9. Пунктом 9 розділу I Закону № 213 встановлено: частину сьому статті 21 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., N 33, ст. 175) доповнити реченням такого змісту: *"Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року, посадовим особам місцевого самоврядування (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"), у період служби в органах місцевого самоврядування, пенсії, призначені відповідно до законодавства України, не виплачуються"*.

10. Пунктом 10 розділу I Закону № 213 встановлено: абзац сьомий частини дванадцятої статті 20 Закону України "Про статус народного депутата України" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., N 42, ст. 212; 2012 р., N 12 - 13, ст. 82, N 34 - 35, ст. 414; 2014 р., N 13, ст. 225, N 20 - 21, ст. 745; 2015 р., N 6, ст. 40) замінити шістьма абзацами такого змісту:

"Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року:

пенсія/щомісячне довічне грошове утримання працюючому народному депутату (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту") в період виконання депутатських повноважень та колишньому народному депутату, який працює на посадах, які дають право на призначення пенсії/щомісячного довічного грошового утримання в порядку та на умовах, передбачених законами України "Про державну службу", "Про прокуратуру", "Про судоустрій і статус суддів", не виплачується;

у період роботи на інших посадах/роботах пенсія, призначена особі відповідно до цієї статті (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"), розмір якої перевищує 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, виплачується в розмірі

85 відсотків призначеного розміру, але не менше 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність.

З 1 січня 2016 року пенсія працюючому народному депутату в період виконання депутатських повноважень та колишньому народному депутату, який працює на посадах, які дають право на призначення пенсії в порядку та на умовах, передбачених законами України "Про державну службу", "Про прокуратуру", "Про наукову і науково-технічну діяльність", виплачується у розмірі, обчисленому відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

Після звільнення з роботи виплата пенсії відповідно до цього Закону поновлюється.

Максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати десяти прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність".

11. Пунктом 11 розділу I Закону № 213 встановлено: частину першу статті 29 Закону України "Про дипломатичну службу" (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., N 5, ст. 29) доповнити реченням такого змісту: "Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року, працівникам дипломатичної служби (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту") у період роботи пенсії, призначені відповідно до законодавства України, не виплачуються".

12. Пунктом 12 розділу I Закону № 213 встановлено: у Законі України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., NN 49 - 51, ст. 376 із наступними змінами):

1) частину третю статті 42 викласти в такій редакції:

"3. Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року, у разі збільшення розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом, підвищується розмір пенсії, обчислений відповідно до статті 28 цього Закону. Перерахунок пенсії проводиться з дня встановлення нового розміру прожиткового мінімуму.

З 1 січня 2016 року у разі збільшення розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом, підвищується розмір пенсії, обчислений відповідно до статті 28 цього Закону (крім пенсіонерів, які працюють (провадять діяльність, пов'язану з отриманням доходу, що є базою нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування). Перерахунок пенсії проводиться з дня встановлення нового розміру прожиткового мінімуму. Пенсіонерам, які працюють (провадять діяльність, пов'язану з отриманням доходу, що є базою нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування), після звільнення з роботи або припинення такої діяльності пенсія перераховується з урахуванням прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом на дату звільнення з роботи або припинення такої діяльності";

2) абзац другий частини першої статті 47 замінити п'ятьма абзацами такого змісту:

"Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року:

у період роботи особи (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту") на посадах, які дають право на призначення пенсії або щомісячного довічного грошового утримання у порядку та на умовах, передбачених законами України "Про статус народного депутата України", "Про державну службу", "Про прокуратуру", "Про судоустрій і статус суддів", пенсії, призначені відповідно до цього Закону, не виплачуються;

у період роботи на інших посадах/роботах пенсія, призначена особі відповідно до цієї статті (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"), розмір якої перевищує 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, виплачується в розмірі 85 відсотків призначеного розміру, але не менше 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність.

Після звільнення з роботи виплата пенсії відповідно до цього Закону поновлюється.

З 1 січня 2016 року пенсії виплачуються без урахування одержуваної заробітної плати (доходу) або пенсійних виплат з накопичувальної системи пенсійного страхування чи пенсійних виплат із системи недержавного пенсійного забезпечення".

14. Пунктом 14 розділу I Закону № 213 встановлено: частину першу статті 57 Закону України "Про Кабінет Міністрів України" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., N 13, ст. 222) доповнити реченням такого змісту: "Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року, у період роботи особи (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту") на посаді члена Кабінету Міністрів України, пенсії, призначені відповідно до законодавства України, не виплачуються".

15. Пунктом 15 розділу I Закону № 213 встановлено: частину п'ятнадцяту статті 86 Закону України "Про прокуратуру" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., N 2 - 3, ст. 12) викласти в такій редакції:

"15. Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року:

особам, на яких поширюється дія цього Закону (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"), у період роботи на посадах, які дають право на призначення пенсії/щомісячного довічного грошового утримання у порядку та на умовах, передбачених цим Законом, законами України "Про статус народного депутата України", "Про державну службу", "Про судоустрій і статус суддів", пенсія, призначена відповідно до цієї статті, не виплачується;

у період роботи на інших посадах/роботах пенсія, призначена особі відповідно до цієї статті (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"), розмір якої перевищує 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, виплачується в розмірі 85 відсотків призначеного розміру, але не менше 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність.

З 1 січня 2016 року пенсія, призначена відповідно до цієї статті, у період роботи на посадах, які дають право на призначення пенсії/щомісячного довічного грошового утримання у порядку та на умовах, передбачених цим Законом, законами України "Про статус народного депутата України", "Про державну службу", "Про судоустрій і статус суддів", виплачується в розмірі, обчисленому відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

Після звільнення з роботи виплата пенсії відповідно до цього Закону поновлюється.

Максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати десяти прожиткових мінімумів, встановлених для осіб, які втратили працездатність".

16. Пунктом 16 розділу I Закону № 213 встановлено: статтю 1.1 Положення про помічника-консультанта народного депутата України, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 13 жовтня 1995 року (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., N 37, ст. 283; 2004 р., N 23, ст. 320), після частини п'ятої доповнити новою частиною такого змісту:

"6. Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року, особам (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"), у період роботи на посаді помічника-консультанта народного депутата України, пенсії, призначені відповідно до законодавства України, не виплачуються".

Щодо порушення статті 126 Конституції України.

17. Пунктом 17 розділу I Закону № 213 встановлено: частини третю - п'яту статті 141 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" (в редакції Закону України від 12 лютого 2015 року N 192-VIII) викласти в такій редакції:

"3. Щомісячне довічне грошове утримання виплачується судді у розмірі 60 відсотків грошового утримання судді, який працює на відповідній посаді.

4. Умови та порядок перерахунку раніше призначеного щомісячного довічного грошового утримання суддів Конституційного Суду України визначаються Кабінетом Міністрів України.

5. Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року:

особам, на яких поширюється дія цього Закону (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"), у період роботи на посадах, які дають право на призначення щомісячного довічного грошового утримання відповідно до цієї статті або право на призначення пенсії у порядку та на умовах, передбачених законами України "Про прокуратуру", "Про статус народного

депутата України", "Про державну службу", щомісячне довічне грошове утримання, призначене відповідно до цієї статті, не виплачується;

у період роботи особи (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту") на інших посадах/роботах щомісячне довічне грошове утримання, розмір якого перевищує 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, виплачується в розмірі 85 відсотків призначеного розміру, але не менше 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність.

З 1 січня 2016 року виплата щомісячного довічного грошового утримання, призначеного відповідно до цієї статті, на період роботи на посадах, які дають право на його призначення або право на призначення пенсії в порядку та на умовах, передбачених законами України "Про прокуратуру", "Про наукову і науково-технічну діяльність", "Про статус народного депутата України", "Про державну службу", припиняється. На цей період призначається і виплачується пенсія відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

Після звільнення з роботи щомісячне довічне грошове утримання виплачується у повному розмірі.

Максимальний розмір щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати десяти прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність. Довічне грошове утримання суддям виплачується органами Пенсійного фонду України за рахунок коштів Державного бюджету України".

Відповідно до частини першої статті 126 Конституції України Конституція і закони України повинні гарантувати незалежність і недоторканність суддів. До таких конституційних гарантій віднесено обов'язок держави забезпечувати фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів.

Пункт 17 розділу I Закону № 213 безпосередньо зачіпає права і свободи суддів та працівників апарату судів. Оспорювана норма Закону позбавила на період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року суддів цього права і відповідно - частини гарантій їх незалежності.

Отже, положення пункту 17 Розділу I Закону № 213 не відповідає частинам другій, третій статті 22, частині першій статті 126 Конституції України.

Конституційний суд неодноразово розглядав справи щодо припинення виплати пенсій працюючим пенсіонерам і визнавав неконституційними норми законів, якими були запроваджені такі зміни, що відображено зокрема у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) деяких статей Закону України "Про Державний бюджет України на 2007 рік" (справа про соціальні гарантії громадян) справа № 1-29/2007; у рішенні Конституційного Суду України від 22.05.2008 р. № 10-рп/2008, яким визнано неконституційним встановлення обмеження пенсії максимальним розміром.

У мотивувальній частині зазначеного Рішення Конституційний Суд України визначив, що однією з конституційних гарантій прав і свобод людини і громадянина є недопущення їх скасування (частина друга статті 22 Конституції України) чи звуження їх змісту та обсягу при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів (частина третя статті 22 Конституції України). Також Суд зазначив, що визнання Законом правових актів такими, що втратили чинність, зупинення їх дії, внесення до них змін і доповнень стосовно закріплених в них прав і свобод людини і громадянина Конституційний Суд України **вважає скасуванням або обмеженням цих прав і свобод.**

Тому вважаємо, що у законодавця не було підстав знову вводити обмеження та скасування виплати пенсії, враховуючи практику Конституційного суду України.

Щодо порушення статті 58 Конституції України.

13. Пунктом 13 розділу I Закону № 213 встановлено: абзац третій пункту 2 розділу II "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи" (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 12 - 13, ст. 82) викласти в такій редакції:

"Порядок виплати пенсії (щомісячного довічного грошового утримання) працюючим пенсіонерам встановлюється законодавством незалежно від дати призначення пенсії (щомісячного довічного грошового утримання)".

13.1. Пунктом 2 Розділу III «Прикінцеві положення» Закону № 213 встановлено аналогічний порядок виплати пенсії:

«2. Порядок виплати пенсії (щомісячного довічного грошового утримання) працюючим пенсіонерам, встановлений цим Законом, поширюється на пенсіонерів (отримувачів щомісячного довічного грошового утримання) незалежно від часу призначення пенсії.»

До прийняття Закону № 213 Міністерство соціальної політики своїм наказом від 07.03.2013 № 106, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 20 березня 2013 р. за № 441/22973 Про застосування норми абзацу третього

пункту 2 розділу II "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи" роз'яснило, що згідно з абзацом третім пункту 2 розділу II "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи" **зазначений порядок виплати пенсії (щомісячного довічного грошового утримання) не поширюється на пенсіонерів, яким призначена пенсія (щомісячне довічне грошове утримання) та які влаштувалися на роботу до набрання чинності цим законом.**

Відповідно до ст. 58 Конституції України закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

Всупереч приписам ст. 58 Конституції України пунктом 13 розділу I та пунктом 2 розділу III «Прикінцеві положення» Закону № 213 змінено порядок виплати пенсії працюючим пенсіонерам незалежно від дати призначення пенсії (щомісячного довічного грошового утримання), що є погіршенням та звуженням існуючих прав та гарантій працюючих пенсіонерів та порушенням ст. 22 Конституції України.

Щодо порушення ст. 22 Конституції України.

Підсумовуючи аналіз змін, що вводяться в перелічені вище закони, Суб'єкт права на конституційне подання вважає, що Законом № 213 звужено зміст існуючого права працюючих пенсіонерів на пенсію, що обчислюються із заробітних плат, з яких було повністю сплачено і податки і страхові внески, без урахування одержуваного заробітку (прибутку).

Однією з конституційних гарантій прав і свобод людини і громадянина є недопущення їх скасування (частина друга статті 22 Конституції України) чи звуження їх змісту та обсягу при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів (частина третя статті 22 Конституції України).

Про невідповідність положень цих пунктів Закону № 213 Конституції України йдеться у висновку Головного науково-експертного управління 24.02.2015 р., в якому зауважується, що запровадження пропозиції щодо поширення порядку виплати пенсії (щомісячного довічного грошового утримання) працюючим пенсіонерам, встановленого цим Законом, на пенсіонерів (отримувачів щомісячного довічного грошового утримання) незалежно від часу призначення пенсії, призведе до порушення конституційних прав громадян як в частині звуження прав при прийнятті нових законів (стаття 22 Конституції України), а також до порушення статті 58 Конституції України, яка передбачає, що закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

Головне науково-експертне управління вважає внесення Законом № 213 змін до ст. 85 Закону України "Про пенсійне забезпечення" недопустимим, особливо щодо «застосування цієї пропозиції до пенсій громадян з невеликими доходами. У зв'язку із одержанням малих розмірів пенсій та для забезпечення хоч мінімальних життєвих потреб значна кількість пенсіонерів вимушена з останніх сил працювати за такі ж мізерні заробітки, а запровадження пропозиції призведе до втрати ними 15% своєї пенсії та подальшого їх зубожіння.

Таким чином, виходячи з наведеного, суб'єкти конституційного подання доходять висновку, що положення пункту 1 розділу I, підпунктів 1-5 пункту 2 розділу I, пунктів 3 – 17 розділу I, пункту 2 розділу III «Прикінцеві положення» Закону № 213 скасовують та обмежують конституційні права громадян на соціальний захист, достатній життєвий рівень, право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом, встановлені законами України пільги та гарантії, розміри та порядок їх надання, чим грубо порушують приписи частин другої та третьої статті 22 Конституції України, згідно з якими конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані, при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Щодо порушення статей 21,24 Конституції України.

Відповідно до статті 21 Основного Закону України усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними.

У протиріччя статті 21, 24 Конституції України Верховна Рада України відійшла від припису про непорушність та рівність прав і свобод людини та шляхом прийняття закону фактично порушила конкретні права на соціальний захист, достатній життєвий рівень та інших, що визначені або були визначені законами України.

Підпунктами 1-5 пункту 2 розділу I Закону № 213, якими встановлено підвищення віку та стажу роботи, який дає право на отримання певним категоріям громадян пільгових пенсій, порушено принцип рівності цих громадян перед законом в порівнянні з громадянами, яким пільгові пенсії було призначено раніше (стаття 24 Конституції України).

Щодо невідповідності статті 46 Конституції України

У статті 46 Конституції України законодавець визначив одне із основних прав громадян - право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати

годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом.

Положення Закону № 213, які пропонується визнати неконституційними, порушують права на соціальний захист різних категорій громадян залежно від їх соціального чи професійного статусу.

Приймаючи закони, які визначають певні соціальні права громадян, Верховна Рада України вирішує завдання посилення соціальної захищеності окремих категорій населення шляхом надання пільг і державної соціальної підтримки, створення належних умов для життєзабезпечення, поліпшення їх матеріального становища, забезпечення прав на охорону їх життя, здоров'я, освіти, тощо.

Разом з тим, шляхом скасування або обмеження певних пільг та гарантій, держава доводить своє небажання або неспроможність виконувати взяті на себе раніше соціальні зобов'язання, чим порушує приписи Конституції України.

На цьому наголошує Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 9 липня 2007 року № 6-рп/2007. Так, зокрема, він висловлює позицію про те, що "невиконання державою взятих на себе соціальних зобов'язань порушує принцип соціальної, правової держави (стаття 1 Конституції України). Конституційний Суд України, зокрема, вважає, що утверджуючи і забезпечуючи права і свободи громадян, держава окремими законами України встановила певні соціальні пільги, компенсації і гарантії, що є складовою конституційного права на соціальний захист і юридичними засобами здійснення цього права, а тому відповідно до частини другої статті 6, частини другої статті 19, частини першої статті 68 Конституції України вони є загальнообов'язковими, однаковою мірою мають додержуватися органами державної влади, місцевого самоврядування, їх посадовими особами. Невиконання державою своїх соціальних зобов'язань щодо окремих осіб ставить громадян у нерівні умови, підриває принцип довіри особи до держави, що закономірно призводить до порушення принципів соціальної, правової держави. Принципи соціальної держави втілено також у ратифікованих Україною міжнародних актах: Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права 1966 року, Європейській соціальній хартії (переглянутій) 1996 року, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, та рішеннях Європейського суду з прав людини. Зокрема, згідно зі статтею 12 Європейської соціальної хартії (переглянутої) 1996 року держава зобов'язана підтримувати функціонування системи соціального забезпечення, її задовільний рівень, докладати зусиль для її поступового посилення тощо".

Таким чином слід підсумувати, що з прийняттям змін до законів з питань пенсійного забезпечення в частині відміни та звуження певних прав і свобод, відбулося порушення статті 46 Конституції України, яке полягає у невиконанні державою свого обов'язку матеріально забезпечувати громадян у випадках, передбачених законом.

Щодо невідповідності статті 8 Конституції України

Друге речення частини другої статті 8 Конституції України визначає, що Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

Враховуючи вищенаведене обґрунтування щодо невідповідності окремих положень Закону № 213 статтям 21, 22, 46, 58, 126 Конституції України суб'єкти права на конституційне подання дійшли висновку, що при прийнятті цього Закону Верховною Радою України порушено також приписи частини другої статті 8 Конституції України, оскільки вона прийняла закон, окремі норми якого суперечать Конституції України.

Окремо слід зазначити, що Конституційний Суд України неодноразово розглядав справи і приймав рішення, у яких визнавав окремі положення законів щодо зупинення або обмеження пільг, компенсацій і гарантій такими, що не відповідають Конституції України (рішення Конституційного Суду України від 20 березня 2002 року № 5-рп/2002 (справа щодо пільг, компенсацій і гарантій), від 17 березня 2004 року № 7-рп/2004 (справа про соціальний захист військовослужбовців та працівників правоохоронних органів), від 1 грудня 2004 року № 20-рп/2004 (справа про зупинення дії або обмеження пільг, компенсацій і гарантій), від 11 жовтня 2005 року № 8-рп/2005 (справа про рівень пенсії і щомісячного довічного грошового утримання). Проте, незважаючи на зазначені рішення Конституційного Суду України, Верховною Радою України регулярно приймаються закони, якими здійснюється зупинення дії інших законів України щодо надання пільг, компенсацій і гарантій або внесення до них змін, скасування чи обмеження пільг, компенсацій і гарантій, а також встановлюється інше правове регулювання відносин, ніж передбачено законами України. Одним із прикладів таких порушень Конституції України є Закон № 213, з приводу окремих положень якого є наявність спору щодо їх конституційності.

Абсолютно безспірним і очевидним є те, що у своїх рішеннях щодо пільг і компенсацій Конституційний Суд України закладав основоположний принцип - рівень соціальної забезпеченості, який раніше був встановлений законами для громадян України, не може бути обмеженим.

На нашу думку цей принцип має бути забезпечений шляхом неприйняття законодавчих ініціатив, які направлені на будь-яке звуження, зменшення чи обмеження закріплених у законах прав, свобод, пільг, гарантій та компенсацій. А у разі прийняття таких ініціатив на захист громадян України має стати Конституційний Суд України, оскільки лише йому підвідомчі питання визнання законодавчих актів чи окремих їх положень неконституційними.

Зупинення дії положень законів, якими визначено права і свободи громадян, їх зміст та обсяг, є обмеженням прав і свобод і може мати місце лише у випадках, передбачених Основним Законом України. У статті 64 Конституції України вичерпно визначено такі випадки, а саме

передбачено, що в умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод людини із зазначенням строку дії цих обмежень, та визначено ряд прав і свобод, які не можуть бути обмежені за жодних обставин.

Внаслідок зупинення на певний час дії чинних законів України, якими встановлено пільги, компенсації чи інші форми соціальних гарантій, відбувається фактичне зниження життєвого рівня громадян, який не може бути нижчим від встановленого законом прожиткового мінімуму (частина третя статті 46 Конституції України), та порушується гарантоване у статті 48 Конституції України право кожного на достатній життєвий рівень.

Отже, відповідно до частини третьої статті 22, статті 64 Конституції України право громадян на соціальний захист, інші соціально-економічні права можуть бути обмежені, у тому числі зупиненням дії законів (їх окремих положень), лише в умовах воєнного або надзвичайного стану на певний строк.

Таку правову позицію Конституційний Суд України висловив у Рішенні від 20 березня 2002 року № 5-рп/2002 (справа щодо пільг, компенсацій і гарантій) (пункт 6 мотивувальної частини).

Оскільки до теперішнього часу в Україні не введено воєнного або надзвичайного стану, припинення виплати або обмеження розміру пенсій працюючим пенсіонерам, є порушенням гарантованих Конституцією України прав громадян. Обмеження права на соціальний захист з підстав усунення загроз економічній безпеці України не є конституційно допустимим, оскільки згідно статті 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Таким чином, суб'єкти права на конституційне подання вважають, що положення пункту 1 розділу I, підпунктів 1-5 пункту 2 розділу I, пунктів 3 - 17 розділу I, пункту 2 розділу III «Прикінцеві положення» Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення" № 213-VIII від 02 березня 2015 року мають бути визнані такими, що не відповідають Конституції України у зв'язку з їх невідповідністю частині другій статті 8, статті 21, частині другій та третій статті 22, частині першій статті 46, статті 58, статті 126 Конституції України.

Згідно зі статтею 15 Закону України "Про Конституційний Суд України" підставами для прийняття Конституційним Судом України рішення щодо

неконституційності правових актів повністю чи в їх окремих частинах є, зокрема, їх невідповідність Конституції України.

На підставі викладеного, керуючись статтями 147, 150, 152 Конституції України, статтями 13, 39, 40, та 71 Закону України "Про Конституційний Суд України",

ПРОСИМО:

1. **Визнати такими, що не відповідають Конституції України (неконституційним) пункту 1 розділу I, підпунктів 1-5 пункту 2 розділу I, пунктів 3 - 17 розділу I, пункту 2 розділу III «Прикінцеві положення» Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення" № 213-VIII від 02 березня 2015.**
2. **Визнати провадження за цим конституційним поданням невідкладним і розглянути його в межах місячного строку, визначеного в частині другій статті 57 Закону України "Про Конституційний Суд України".**

Перелік документів, що додаються:

1. витяг із Конституції України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР;
2. витяг із Закону України "Про Конституційний Суд України" від 16.10.1996 № 422/96-ВР;
3. Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення" № 213-VIII від 02 березня 2015 року;
4. Витяг із Закону України "Про пенсійне забезпечення" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 3, ст. 10 із наступними змінами);
5. Висновок Головного науково-експертного управління до проекту Закону "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення" № 213-VIII від 02 березня 2015 року;
6. Витяг із Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»;
7. Витяг із Закону України "Про прокуратуру" (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., N 53, ст. 793 із наступними змінами);
8. Витяг із Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 29, ст. 399; 2006 р., N 37, ст. 318);
9. Витяг із Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 13, ст. 178, N 37, ст. 543);

10. Витяг із Закону України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., N 52, ст. 490; 2012 р., N 12 - 13, ст. 82; 2013 р., N 14, ст. 89; 2014 р., N 11, ст. 132, N 20 - 21, ст. 710, ст. 745, N 49, ст. 2056; 2015 р., N 6, ст. 40);

11. Витяг із Закону України "Про судову експертизу" (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., N 28, ст. 232; 2005 р., N 1, ст. 14);

12. Витяг із Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., N 2 - 3, ст. 20; 2012 р., N 12 - 13, ст. 82);

13. Витяг із Закону України "Про Національний банк України" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., N 29, ст. 238);

14. Витяг із Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., N 33, ст. 175)

15. Витяг із Закону України "Про дипломатичну службу" (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., N 5, ст. 29);

16. Витяг із Закону України "Про статус народного депутата України" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., N 42, ст. 212; 2012 р., N 12 - 13, ст. 82, N 34 - 35, ст. 414; 2014 р., N 13, ст. 225, N 20 - 21, ст. 745; 2015 р., N 6, ст. 40);

17. Витяг із Закону України "Про Кабінет Міністрів України" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., N 13, ст. 222);

18. Витяг із Положення про помічника-консультанта народного депутата України, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 13 жовтня 1995 року (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., N 37, ст. 283; 2004 р., N 23, ст. 320);

19. Витяг із Закону України "Про судоустрій і статус суддів" (в редакції Закону України від 12 лютого 2015 року N 192-VIII);

20. Витяг із Закону України "Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи" (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., N 12 - 13, ст. 82);

21. Рішення Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005;

22. Рішення Конституційного Суду України від 11 жовтня 2005 року № 8-рп/2005;

23. Рішення Конституційного Суду України від 9 липня 2007 року № 6-рп/2007;

24. Рішення Конституційного Суду України від 22 травня 2008 року № 10-рп/2008;

25. два примірники конституційного подання та доданих до нього матеріалів.

Додаток
до конституційного подання щодо відповідності Конституції України
(конституційності) окремих положень Закону України "Про внесення
змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного
забезпечення"

№ п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Номер посвідчення
1.	Бойко Нрій Анатолійович	160
2.	Рабишвіла В. З.	163
3.	Рефелева Лариса Юрьевна	167
4.	Шуренко Юр Михайлович	186
5.	Мартовський Артур Володимирович	251
6.	Сторик Микола Леонідович	169
7.	Калесніков Дмитро Валерійович	180
8.	Ванулін Євгеній Миколайович	308
9.	Зальченко Надія Володимирівна	247
10.	Кочев Олександр Юрійович	185
11.	Боніс Михайло Миколайович	18

Молодечко Я. М. / пенсіонер

Додаток
до конституційного подання щодо відповідності Конституції України
(конституційності) окремих положень Закону України "Про внесення
змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного
забезпечення"

№ п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Номер посвідчення
12.	Циуррич Нестор ІВАНОВИЧ	166
13.	Білий Олексій Петрович	164
14.	Дунаєв Сергій Володимирович	309
15.	Мороко Сергій Миколайович	178
16.	Марин Сергій Миколайович	165
17.	Мельничук Юлія Володимирівна	175
18.	Розкошєв Сергій Миколайович	172
19.	Шенцев Дмитро Олексійович	374
20.	Козак Тарас Романович	173
21.	Подкіш Петро Маркович	376
22.	Павлов Костянтин Юрійович	246

підписують) підписі 'б

Додаток
до конституційного подання щодо відповідності Конституції України
(конституційності) окремих положень Закону України "Про внесення
змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного
забезпечення"

№ п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Номер посвідчення
23.	Новосенський Вадим Владислав	170
24.	Вілкуш Олександр Юрійович	161
25.	Кисельов Андрій Чиркович	176
26.	Торфє Юрій Іванович	314
27.	Мінцєвко Рєсєль Іванович	181
28.	Звягільський Іоанн Леонідович	255
29.	Турєв Рєолодимєр Георгійович	174
30.	Сомко Сергій Миколаєвич	265
31.	Симоненков Олег Сергійович	259
32.	Мєрєтєв Іван Мєксєєєвич	177
33.	Матвієнков Сергій Анатолійович	263

підприємств / підприємців

Додаток
до конституційного подання щодо відповідності Конституції України
(конституційності) окремих положень Закону України "Про внесення
змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного
забезпечення"

№ п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Номер посвідчення
34.	Шрошмигенко Іоріі Романович	404
35.	Фобкин Михайло Муржович	162
36.	Шленов Дмитро Іоріодович	252
37.	Шомешов Александр Валерійович	182
38.	Бахтєва Тетяна Дмитрівна	168
39.	Буренко Іван Темназійович	336
40.	Безбаб Ігор Ігорович	239
41.	Биткин Володимир Андрійович	40165
42.	Тимон Артем Олександрович	326
43.	Бунин Олег Іосифович	345
44.	Єрємєєв І. М.	238

Морозов Ігор Іванович

Додаток
до конституційного подання щодо відповідності Конституції України
(конституційності) окремих положень Закону України "Про внесення
змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного
забезпечення"

№ п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Номер посвідчення
45.	Лободюк Сергій Петрович	Д 188
46.	Бандуров Володимир Володимирович	У 283
47.	Лободюк Сергій Володимирович	171
48.	Ставенко Юрій Олександрович	183
49.	Солод Ігор Іванович	257

Всього 49 (сорок дев'ять) підписів народних депутатів України.

Київська
Управління кадрів

В. Максименко
08.04.2015 р.